

Hérakleitos

Hérakleitos si cení smyslů a znalostí: „Co lze vidět, slyšet, poznat, tomu dávám přednost.“ (zl. B 55 z Hippolyta.) Ze smyslů pak dává největší důraz na zrak: „Oči přesnější svědkové než uši“ (zl. B 101a z Polybia), ale stejně o všech smyslech platí, že „špatnými svědky jsou lidem oči a uši, mají-li barbarské duše“ (zl. B 107 ze Sexta). Duše stojí u něho tedy přinejmenším v jistém smyslu proti pouhým smyslům (smyslovým orgánům), protože duše „má LOGOS“ (zl. B 45 z Diogena), a tento LOGOS, který „má“ duše, „sebe rozmnožuje“. Tu je zřejmě významná souvislost, v jejímž kontextu je třeba rozumět, proč se Hérakleitovi „zdá, že to, co nás obklopuje, má rozum a mysl“ (zl. A 16 ze Sexta) – přičemž jde zřejmě o rozum „božský“, nikoliv pouze lidský (že by nás obklopoval v druhých lidech).

(Písek, 981126-2.)